

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Kovácsy Zsombor által képviselt I.rendű felperes neve (I.rendű felperes címe) I. rendű, II.rendű felperes neve (uo.) II. rendű, III.rendű felperes neve (III.rendű felperes címe) III. rendű és IV.rendű felperes neve (IV.rendű felperes címe) IV. rendű felpereseknek - a dr. Kiss Tibor Zoltán (fél címe) által képviselt alperes neve alperes ellen kártérítés iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2017. május 31. napján kelt 27.P.22.046/2014/57. számú ítélete ellen az alperes részéről 60. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit helybenhagyja.

Kötelezi a III-IV. rendű felpereseket, hogy - 15 napon belül - együttesen fizessenek meg 25.000 (Huszonötezer) forint plusz áfa összegű fellebbezési eljárási költséget az alperes részére.

A III. rendű felperes 40.000 (Negyvenezer) forint, a IV. rendű felperes 90.000 (Kilencvenezer) forint csatlakozó fellebbezési illeték megfizetésére köteles - felhívásra - az állam javára.

A le nem rótt 360.000 (Háromszázhatvenezer) forint fellebbezési eljárási, valamint a 90.000 (Kilencvenezer) forint csatlakozó fellebbezési illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

fél neve - az I. rendű felperes felesége, a II-IV. rendű felperesek édesanyja - 2001-től kezdődően évenkénti emlőrák szűrésen vett részt az alperesi kórházban. A 2005-2007. évi mammográfiás vizsgálatok leletei szerint kezelést nem igénylő, jóindulatú elváltozásokat észleltek, holott a felvételeken látható eltérések már 2005-ben is malignitásra (rosszindulatúságra) utaltak. A 2007. évi vizsgálat alkalmával a bőrfelszínen észlelt elváltozás miatt sebészeti konzíliumot javasoltak, amelyre azonban - fél neve kezdeményezésére - nem az alperesi kórházban, hanem az ... Intézetben került sor, ahol rosszindulatú emlődaganatot diagnosztizáltak. A haladéktalanul megkezdett terápia ellenére fél neve állapota folyamatosan romlott, majd 2010. november 5-én elhunyt.

Az I-IV. rendű felperesek keresetükben a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (rég. Ptk.) 84. § (1) bekezdés a) pontja alapján kérték annak megállapítását, hogy az alperes megsértette a

teljes családban éléshez fűződő személyiségi jogukat; ezen kívül vagyoni és nem vagyoni káraik megtérítésére is igényt tartottak. Nem vagyoni kártérítés jogcímén a III. rendű felperes 3.000.000 forint, a IV. rendű felperes 7.000.000 forint és ezen összegek 2010. november 5. napjától járó törvényes mértékű késedelmi kamatának a megfizetésére kérték kötelezni az alperest. Előadták: 2005-től kezdődően az alperes nem az elvárható gondossággal értékelte a mammográfiai leleteket, és ezzel elvette fél neve gyógyulási esélyét. A rosszindulatú elváltozás mértéke ugyanis 2005-ben még jóval csekélyebb volt, az akkor megkezdődő adekvát terápia 90%-os esélyt biztosított volna a gyógyulásra. Kifejtették: mindkettejük számára súlyos pszichés megterhelést jelentett közeli hozzátartozójuk elvesztése.

Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Vitatta, hogy a daganatos megbetegedés 2005. évi felismerése esetén 90%-os esély lett volna a gyógyulásra. Ettől függetlenül kifejtette: a külön háztartásban élő, nagykorú III-IV. rendű felperesek még akkor sem tarthatnának igényt kártérítésre, ha megállapítható lenne kártérítő felelőssége.

Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy az alperes megsértette az I-IV. rendű felperesek teljes családban éléshez fűződő személyiségi jogát. Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg: az I. rendű felperesnek 6.355.600 forintot ezen összeg részösszegei után járó törvényes mértékű késedelmi kamatával, továbbá 2017. május 1. napjától kezdődően havi 15.000 forint járadékot; a II. rendű felperesnek 5.000.000 forintot, a III. rendű felperesnek 2.000.000 forintot, a IV. rendű felperesnek 2.500.000 forintot ezen összegek 2010. november 6. napjától járó törvényes mértékű késedelmi kamatával; valamint, együttesen az I-IV. rendű felpereseknek 508.000 forint perköltséget. Az I-IV. rendű felpereseket együttesen 250.000 forint kereseti illeték és 14.011 forint szakértői költség, míg az alperest 147.322 forint szakértői költség megfizetésére kötelezte, egyúttal megállapította, hogy további 1.250.000 forint kereseti illetéket és 59.651 forint szakértői költséget az állam visel.

Döntésének jogi indokolása szerint az aggálytalan orvosszakértői vélemény bizonyította, hogy az alperesi kórház szakmai szabálysértést követett el fél neve mammográfiás emlőszűrő vizsgálata során azzal, hogy 2005-ben nem ismerte fel a kezdeti stádiumú rosszindulatú emlődaganatot. A mammográfiás felvétel téves kiértékelése következtében nem volt lehetőség az adekvát terápia megkezdésére, holott az 90%-os esélyt biztosított volna a gyógyulásra. A helyes diagnózis 2007. novemberi felállításkor fél neve megbetegedése olyan előrehaladott stádiumban volt, hogy az adekvát terápia nem vezetett eredményre. fél neve 60 éves korában bekövetkezett halála megfosztotta férjét és gyermekeit attól, hogy vele tölthessék azt a boldog és békés öregkort, amelyre családtagjaiként megalapozottan számíthattak. Erre figyelemmel a régi Ptk. 84. § (1) bekezdés a) pontja alapján rendelkezett a személyiségi jogsértés megtörténtének a megállapításáról, továbbá a 84. § (1) bekezdés e) pontja alapján a polgári jogi felelősség szabályai szerint nem vagyoni kártérítés fizetésére kötelezte az alperest. Az Alkotmánybíróság határozatai nyomán kialakult bírói gyakorlat alapján kifejtette: a nem vagyoni kárpótlás mértékének a megállapításánál figyelembe vette a károsultak személyi körülményeit, életkorát, a társadalomban, illetve a családban elfoglalt helyzetüket, továbbá, a nem várt halálesetnek a károsult személyére való hatását.

Az I. rendű felperes tekintetében értékelte, hogy 41 évi harmonikus házasság után veszítette el a feleségét, így társ nélkül kell leélnie hátralévő életét. Emellett az értelmi fogyatékossgal küszködő II. rendű felperes ellátása és gondozása súlyos megterhelést jelent a számára, hiszen ezt korábban a felesége végezte. Mindezt figyelembe véve az I. rendű felperes részére 4.000.000 forint nem vagyoni kártérítést állapított meg.

A II. rendű felperes tekintetében figyelembe vette, hogy értelmi fogyatékosága miatt nem képes feldolgozni édesanyja halálát, az elvesztése miatt érzett állandó fájdalom és hiányérzet mindennapi életének a részévé vált. A II. rendű felperes állapotában a jövőben sem várható változás, ezért részére 5.000.000 forint nem vagyoni kártérítést határozott meg.

A III. rendű felperes tekintetében figyelembe vette, hogy édesanyja halálakor 34 éves volt, és bár már saját családot alapított, legközvetlenebb hozzátartozója elvesztése súlyosan megrendítette. Emellett a II. rendű felperes mindkét testvérének - a III-IV. rendű felperesnek - fokozott lelki megterhelést jelent, hogy az egyik szülő elvesztése miatt fogyatékosággal küszködő bátyjuk jövőjével kapcsolatban nagyobb a felelősségük, ez a fokozott felelősség érzet azonban elsősorban a III. rendű felperesre nehezedik. Ugyanakkor azt is értékelte, hogy a III. rendű felperes képes volt gyászának a feldolgozására, beletörődött az őt ért megváltoztathatatlan veszteségbe. Mindezt figyelembe véve a III. rendű felperes részére 2.000.000 forint nem vagyoni kártérítést állapított meg.

A IV. rendű felperest megillető nem vagyoni kártérítés összegének a meghatározásakor - a III. rendű felpereshez hasonlóan - döntően azt értékelte, hogy legközelebbi hozzátartozóját veszítette el, és édesanyja elvesztésekor még fiatal felnőttkorú, 22 éves volt. A IV. rendű felperes azonban nem jelölt meg olyan körülményt, amely a III. rendű felperestől jelentősen eltérő nem vagyoni kártérítést indokolna a részére, így - kereseti követelését eltúlzottnak minősítve - 2.500.000 forint nem vagyoni kártérítést ítelt meg a IV. rendű felperes részére. Az alperes a nem vagyoni kártérítés összegét a régi Ptk. 301. § (1) bekezdésében meghatározott törvényes mértékű késedelmi kamattal megnövelve köteles megfizetni valamennyi felperes részére.

A nem vagyoni kártérítésen felül az I-II. rendű felperések vagyoni kártérítési igényeit is megalapozottnak találta, melyen belül a háztartási kisegítés és az ápolási díj megtérítésére, valamint tartást pótló járadék megfizetésére kötelezte az alperest.

Az I-IV. rendű felperes pernyertességének a mértékét - a jogalapi döntésre tekintettel - kétharmad arányban határozta meg, és a Pp. 81. § (1) bekezdése értelmében a pernyertesség arányára figyelemmel osztotta meg a felek között a költségeket, figyelembe véve, hogy az I-II. és IV. rendű felperések 50%-os illetékmentességben részesültek, míg az alperest személyes illetékmentesség illeti meg.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes fellebbezést, a III-IV. rendű felperések csatlakozó fellebbezést jelentettek be.

Az alperes fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének a részbeni megváltoztatását, és a III-IV. rendű felperések keresetének teljes elutasítását kérte. A 34/1992. AB határozat alapján kifejtette: a nem vagyoni kártérítés összegének meghatározása a bíróság józanságától, személyes elkötelezettségétől és mértéktartásától függ. Ennek során nem lehet figyelmen kívül hagyni a gazdasági környezetet és a társadalom jövedelemtermelő képességét, mivel a kártérítést ebből a megtermelt jövedelemből kell kifizetni, és a szakmai felelősségbiztosítók is a megtermelt jövedelemhez igazítják a kártérítési limit összegét. A költségvetési forrásból működő egészségügyi szolgáltatók ugyancsak ebből a jövedelemből működnek, ebből biztosítják az egészségügyi ellátás személyi és tárgyi feltételeit. Ebből következően nem vagyoni kompenzációként a társadalom teherbíró képességéhez igazodó kártérítési összeget lehet megítélni, különös tekintettel arra, hogy a III-IV. rendű felperések maguk is ebben a társadalomban élnek, munkájukkal ennek a jövedelemtömegnek a megtermeléséhez - nem többhöz és nem kevesebbhez - járulnak hozzá.

A III-IV. rendű felperesek csatlakozó fellebbezésükben az elsőfokú bíróság ítéletének a részbeni megváltoztatását, és keresetük maradéktalan teljesítését kérték.

A III. rendű felperes kifejtette: az elsőfokú bíróság nem értékelte kellő súllyal azt a szerepet, amit édesanyja elvesztése folytán kényszerűen be kell töltenie a csonkán maradt családban. A jövőben ugyanis - nyugdíjas édesapján kívül - az ő vállára nehezednek az önálló életre fel nem készült húga és korlátozott értelmi képességű bátyja által alkotott szűkebb családnak a gondjai. Ez fokozott lelki megterhelést jelent a számára különösen azért, mert családfőként saját családjának a gondjait is ő viseli. Erős lelki alkatával ugyan sikerült feldolgoznia az édesanyja halála miatt érzett gyászt, de megnövekedett felelőssége állandó többlet aggodalmat jelent a számára.

A IV. rendű felperes hangsúlyozta: édesanyja halálakor még nem kezdett önálló életet, távol folytatott tanulmányai ellenére a szüleivel élt közös háztartásban, akik anyagilag és erkölcsileg is együttesen támogatták őt. Ez a harmonikus helyzet felbomlott az édesanyja halálával, helyzetét pedig az éppenhogy nagykorú, felsőoktatásban tanuló hallgatókhoz hasonlóan kell megítélni, akiknek a helyzete más jogágakban a tizenéves kiskorúakkal egyező szabályozás alá tartozik. Számára nagyon fontos volt az édesanyjával kialakított szoros kapcsolat, a rendszeres telefonálás, illetve telekommunikáció, melynek elvesztésével pótolhatatlanul felbomlott a család egysége. Semmi nem indokolja, hogy az ő esetében ez a szempont kisebb mértékben kerüljön figyelembevételre.

Fellebbezési ellenkérelmükben azt kérték, hogy a bíróság az alperes fellebbezésének ne adjon helyt. Álláspontjuk szerint az elsőfokú bíróság ítéletéből nem tűnik ki, hogy ne vette volna figyelembe a gazdaság teljesítőképességét. Ez a szempont egyébként legfeljebb a kártérítés összegének a mérséklésére adna alapot, de a kereset teljes elutasítását nem indokolja.

Az elsőfokú bíróság ítéletének jogerőre emelkedtek az I-II. rendű felperesekre vonatkozó rendelkezései, ezeket a rendelkezéseket a Fővárosi Ítéltábla felülbírálata nem érintette (Pp. 228. § (4) bekezdés).

Az alperes fellebbezése és a III-IV. rendű felperesek csatlakozó fellebbezése egyaránt megalapozatlan.

Az elsőfokú bíróság a releváns tényállást hiánytalanul felderítette, arra alapított érdemi döntésével és annak jogi indokolásával a Fővárosi Ítéltábla maradéktalanul egyetértett, ezért okfejtését - annak szükségtelen megismétlése nélkül - csupán a fellebbezési és csatlakozó fellebbezési kérelmekre tekintettel egészíti ki a következőkkel.

A fellebbezési eljárásban már nem volt vitás, hogy a kártérítési kereset jogalapja fennáll, és az I-II. rendű felperesek részére megítélt kártérítés összege sem képezte a vita tárgyát. A fellebbezési és csatlakozó fellebbezési kérelem korlátaira figyelemmel a Fővárosi Ítéltáblának abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy az elsőfokú bíróság helytállóan határozta-e meg a III-IV. rendű felpereseket megillető nem vagyoni kártérítés összegét.

A Fővárosi Ítéltábla előjáróban rámutat arra, hogy az alperes fellebbezési kérelme nem áll összhangban a fellebbezéshez fűzött indokolással. Az alperes ugyanis nem vonta kétségbe, hogy kártérítő felelősség terheli a III-IV. rendű felperesek irányában, de a III-IV. rendű felperesek részére megítélt nem vagyoni kártérítést a társadalom teherbíró képességéhez mérve aránytalanul túlzónak

minősítette; ugyanakkor nem a kártérítés összegének a mérséklését, hanem a kereset teljes elutasítását kérte. A kártérítő felelősség fennállása esetén azonban nincs lehetőség a kereset elutasítására, a fellebbezésnek való helyt adás legfeljebb a kártérítés összegének a csökkentését eredményezheti.

Az alperes egyetlen szempontból minősítette túlzónak a III-IV. rendű felperesek részére megítélt kártérítést, azzal érvelt, hogy a jelenlegi gazdasági helyzetben a társadalom teherbíró képessége nem teszi lehetővé, hogy a rendelkezésére álló költségvetési forrásokból ilyen magas összegű nem vagyoni kártérítést teljesítsen. Ezt a szempontot azonban az elsőfokú bíróság súlyozottan vette figyelembe, és a gazdasági környezethez, valamint a társadalom teherbíró képességéhez igazodóan, kellő mértéktartással határozta meg a III-IV. rendű felpereseket megillető nem vagyoni kártérítés összegét. Nagyságrendjét tekintve ez az összeg a hasonló ügyekben megítélt nem vagyoni kártérítések összegéhez mérve nem minősíthető túlzónak, ezért további csökkentésére nem volt indok.

A csatlakozó fellebbezés teljesítésére, és a III-IV. rendű felpereseket megillető nem vagyoni kártérítés összegének a felemelésére - az előzőekben már kifejtettekből következően - akkor lenne indok, ha annak összegét az elsőfokú bíróság a hasonló ügyekben megítélt kártérítések összegéhez mérve indokolatlanul alacsony összegben állapította volna meg. Az elsőfokú bíróság azonban hiánytalanul számba vette mindazokat a hátrányokat, amelyeket a III-IV. rendű felperesek kényszerűen elszenvedtek édesanyjuk elvesztése miatt. Az elsőfokú bíróság részletesen kifejtette, hogy döntését milyen hátrányok figyelembevételével hozta meg, és azt is kellőképpen megindokolta, hogy a IV. rendű felperes részére miért állapított meg magasabb összegű kártérítést, mint a III. rendű alperes részére.

A kártérítés összegének meghatározása az elsőfokú bíróság mérlegelésétől függött, melynek során figyelembe vette a káresemény bekövetkezésekor fennálló ár- és értékviszonyokat, valamint a hasonló nem vagyoni károkat elszenvedő károsultak részére megítélt nem vagyoni kártérítés összegét is. A helyesen elvégzett mérlegelés alapján az elsőfokú bíróság által megállapított nem vagyoni kártérítés összege nem mutat aránytalanságot, ezért felülmérlegelésre, és a III-IV. rendű felpereseket megillető kártérítés összegének a felemelésére nem volt indok.

A kifejtettek szerint a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét - a Pp. 254. § (3) bekezdése szerint helyes indokaira utalással - helyben hagyta.

A III-IV. rendű felperesek csatlakozó fellebbezésének az értéke magasabb volt, mint az alperes fellebbezésének az értéke, ezért a Pp. 81. § (1) bekezdése értelmében pervesztességük arányában kötelesek megtéríteni az alperes részére a jogi képviselte ellátásával felmerült fellebbezési eljárási költségét. Ennek összegét a Fővárosi Ítéltábla a csatlakozó fellebbezés értékéhez igazodóan a 32/2003 (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és az (5) bekezdése alapján határozta meg, amelyhez a 4/A. § (1) bekezdése szerint hozzáadódik az Áfa.

A III. rendű felperest nem illette meg költségkedvezmény, míg a IV. rendű felperes az eljárási költségek 50 %-ára kiterjedő részleges személyes költségmentességben részesült. Eerre figyelemmel a 6/1986 (VI.26.) IM rendelet (Kmr) 13. § (2) bekezdése, valamint a 15. § (1) és (3) bekezdései alapján a III. rendű felperes a le nem rótt csatlakozó fellebbezési illeték egészét, míg a IV. rendű felperes annak 50 %-át köteles megfizetni felhívásra az állam javára. Az Itv. 56. § (1) bekezdése és a Kmr. 14-a értelmében az alperes személyes illetékmentessége folytán le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket, valamint a IV. rendű felperes által le nem rótt csatlakozó fellebbezési illetéknek az

50 %-át az állam viseli.

Budapest, 2017. szeptember 27.

. Sággy Mária s.k.

a tanács elnöke

Dr. Csordás Csilla s.k.

előadó bíró

Dr. Kincses Attila s.k.

bíró